

Rotterdam staat in Nederland goed aangeschreven als het gaat om de kwaliteit van het welzijnswerk en de maatschappelijke dienstverlening. Rotterdam heeft altijd redelijk geïnvesteerd in samenlevingsopbouw, moet dat ook wel, omdat de grote stad relatief meer problemen kent met de opbouw van de samenleving. Dat vraagt energie en inventiviteit. Nog altijd bestaat de situatie dat uit andere steden afkomstige welzijnsworkers, opbouwwerkers, maatschappelijk werkers een gevoel van trots hebben, als zij bij een organisatie zoals het Rotterdams Instituut voor Bewonersondersteuning (RIO) of de stichting Maatschappelijk Werk Rotterdam aan de slag kunnen. Je leert er snel en het is goed voor je carrière.

Daar dreigt een einde aan te komen. De stedelijke instellingen worden per 1 januari 1996 of zelfs eerder met opheffing bedreigd. Het komt door de decentralisatie van de gemeente Rotterdam, waarbij taken door de Coolsingel zijn overgedragen aan de deelgemeenten. Tot 1 januari zijn de elf deelgemeenten verplicht gebruik te blijven maken van de welzijnskoepels, maar daarna, zo hebben sommige aangekondigd, zullen ze de subsidie aan de stedelijke instellingen beëindigen. Dan willen deze deelgemeenten hun eigen organisaties, nieuwe vormen, die op kleinere schaal werken. Enkele deelgemeenten denken ook aan een bundeling van werksoorten, zoals opbouwwerk en club- en buurthuiswerk.

Schoenen

De manier, waarop dat haastige proces nu verloopt, kent beschamende trekjes en de schuld ligt zowel bij de politiek als bij de organisaties voor welzijn en dienstverlening. Dat de deelgemeenten hun banden met de stedelijke koepels willen doorsnijden, zonder dat er reeds alternatieven vorhanden zijn, lijkt op oude schoenen weggooien voor je nieuwe hebt.

Dat het gepaard dreigt te gaan met collectieve ontslaagaanvragen voor de drie- tot vierhonderd werknemers van het RIO, het maatschappelijk werk, de dienstencentra en de stichting Maaswerk (administratieve en technische ondersteuning), is een fiasco voor (deel)gemeentebestuurders. En ook al mag het dan zo zijn dat veruit de meeste personeelsleden op 1 januari een nieuwe betrekking zullen krijgen - in de praktijk kan dat gewoon de bestaande baan zijn, maar dan onder de paraplu van een andere organisatie

't Voorlopige einde van de Rotterdamse welzijnskoepels

RD
16-2-95

Voorwijk-en buurtbeheer en actieve straten heeft men nogenschijnlijk geen grootstedelijke aanpak nodig. Kun je per deelgemeente ook. Toch dankt Opzoomerdag op 28 mei 1994 mede zijn succes aan de stadsbrede afstemming en aan de kwaliteit bij enkele grotere organisaties. Archieffoto

Rotterdams Dagblad/Niels van der Hoeven

-, het is toch een wrang gegeven dat zoets kennelijk nodig is. Het geeft aanleiding tot veel onzekerheid op de werkvlloer.

De schuld ligt deels bij de deelraden. Er zijn portefeuillehouders voor welzijn, die te weinig van de werksoorten afweten als ze denken dat bijvoorbeeld opbouwwerk en clubhuiswerk best samen kunnen. Los van zekere voordelen (een meer naar buiten gericht clubhuis) zijn vermoedelijk de praktische nadelen groter, zeker indien de opbouwwerker - als speurder naar maatschappelijke behoeften - een zelfde stem krijgt als willekeurig welke buurthuiswerker die meer intern functioneert.

De dagelijks bestuurders in de deelgemeenten geven ook blijk van weinig waardering voor de meerwaarde die de Rotterdamse koepelorganisaties hebben, als ze deze ten grave willen dragen om

op het graf hun eigen 'lokale' organisaties op te richten, die uitsluitend werken op de schaal van de deelgemeente. Maar hier hebben de koepelorganisaties ook zelf schuld aan; daar heeft wethouder Hans den Oudendammer (D66) gelijk in. De koepels hebben de buitensloten zien hangen. Ze wisten dat de decentralisatie eraan kwam, dat ze na het stadhuis nieuwe opdrachtgevers kregen in de deelgemeenten, en ze hebben er niet allemaal even adequaat en overtuigend op ingespeeld. Volgens de wethouder hadden ze de gelegenheid om het belang van een centraal management te benadrukken (deskundigheidsvervordering, afstemming, creativiteit). Maar eerder gebeurde het tegendeel: het RIO heeft ronduit geblunderd toen het de 'coalitie' met de bewonersorganisaties ophield om zich er bij de nieuwe klanten in te lijkken: de deelgemeentelijke

politici. De onervaren deelgemeenten konden er niet achterkomen wat voor hun toch het belang was van stedelijke coördinatiepunten, ze zagen het meer als overhead, dus ballast, en bovendien had de centrale van het RIO zich impopulair gemaakt bij de bewonersorganisaties, dus zo veel voordeelen had een bovenlokale management kennelijk niet. De conclusie is niet eens onbegrijpelijk.

Waakzaamheid

Maar ook de Rotterdamse gemeenteraad treft blaam. De decentralisatie is door de Coolsingel ingezet, zonder een oog in het zeit te houden of het lekker liep. Het stadsbestuur denkt dermate in hoofdlijnen, dat het alle waakzaamheid verloor toen het ging om gedetailleerde besprekingen tussen de welzijnskoepels en de deelgemeenten. In het ongunstig-

ste geval, dat één of meer deelgemeenten niet in staat zijn, tijdig nieuwe welzijnsorganisaties op te richten, staan er straks goede be-roepskrachten op straat. Berekend is dat het wachtgeld (maximaal) kan oplopen tot vijftien miljoen gulden. Het optimisme van wethouder Den Oudendammer, dat het zo'n vaart niet zal lopen, is veel geld waard.

De gemeenteraad heeft de overdracht van taken overgelaten aan de vrije krachten van deelgemeenten en welzijnskoepels, die elkaar nog niet kenden en weinig van elkaar wisten.

Als men ziet hoe de deelraad van Overschie erin slaagt de bewonersondersteuning en het opzoomerklimaat af te breken, dan is er des te meer reden voor de gemeenteraad om de deelgemeenten - hun erfgenamen - flink bij te praten. Er ligt een opdracht aan burgemeester en wethouders van Rotterdam om de deelgemeenten duidelijk te maken dat zij degene zijn, die de fakkels van de sociale vernieuwing moeten overnemen. Die fakkel moet dan wel blijven branden.

Als de politieke partijen niet als nog ingrijpen, ontstaat na 1 januari 1996 of zelfs eerder een situatie dat de kwaliteit van welzijnswerk en maatschappelijke dienstverlening in de verschillende stadsdelen van Rotterdam vergelijkbaar zullen worden met de bestaande praktijk in andere gemeenten. Niet slecht, vaak zelfs heel redelijk, maar tegen een hogere kostprijs en met voordelen maar ook met de nadelen die aan kleinschaligheid kleven (bij ziektevervanging, disfunctioneren, conflicten).

En zonder het prestige die de Rotterdamse koepels zich bij kenners in Nederland verworven hebben. Deze faam had de verwachting mogen wekken dat enkele koepels - na de vorming van de provincie Rotterdam - zich zouden uitztrekken over andere Rijnmondgemeenten om provinciale overkoepelingen te worden. Dat was wenselijk geweest, mede omdat het de betekenis van een provinciaal bestuur voor de aanpak van sociale problemen in de regio had onderstreept. In plaats daarvan dreigt nu een afbraak van centrale functies.

Het zou verstandig zijn als de koepelininstellingen, de bewonersorganisaties en hun achterban nog even in het offensief gaan om te reden wat er te reden valt. Voor de gemeenteraad is hier ook nog een schone taak weggelegd. Want anders krijgen we eerst een fase van onttafeleng en over een aantal jaren een volgende fase, waarin alles weer geleidelijk wordt gebundeld omdat men de voordelen van samenwerking herontdekt.